

ICOM - Suomen komitea ry
ICOM - Finska nationella kommittén | ICOM Finland

Toimintakertomus 2012

Kansainvälinen museoneuvosto ICOM on UNESCO:n alainen, hallituksista riippumaton ja ei-kaupallinen organisaatio. Sillä on virallinen asema museo- ja kulttuuriperintöalan asiantuntijaelimenä YK:n talous- ja sosiaalineuvostossa. ICOM – Suomen komitea edistää jäsentensä osallistumista ICOM:in toimintaan ja toteuttaa järjestön strategista suunnitelmaa kansallisella tasolla. ICOM – Suomen komitea toimii kiinteässä yhteydessä Opetusministeriön kulttuuriyksikön kanssa. Suomen komitea tekee yhteistyötä kansainvälisten kulttuurialan järjestöjen kanssa.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Yleiskokous ja kansainvälisen ICOMin toiminta

ICOMin yleiskokous ja siihen liittyvät valmistelevat kokoukset pidettiin Pariisissa Unescon päämajassa 6.-8. kesäkuuta. ICOM Suomen komiteaa edustivat puheenjohtaja Carina Jaatinen ja sihteeri Outi Järvinen. Lisäksi Suomesta kokouksiin osallistuivat kansainvälisten komiteoiden puheenjohtajat Marjo-Riitta Saloniemi (MPR) ja Jari Harju (ICMAH). Yleiskokouksessa käsiteltiin ICOMin vuosiraportit 2011 ja valmistelemissä kokouksissa keskusteltiin ja tehtiin ehdotuksia ICOMin organisaation ja toiminnan kehittämiseksi. Konferenssin yhteydessä järjestettiin työpajat aiheista: laitton maastavienti, museoiden johtaminen sekä museot ja erinomaisuus.

ICOMilla oli jäseniä vuoden 2011 lopussa 29 528, ja nousua edelliseen vuoteen oli 5,4 %. Jäsenistöstä tällä hetkellä 94 % on henkilöjäseniä ja 6 % yhteisöjäseniä. Kansainvälisiin komiteoihin jäsenistöstä kuuluu kuitenkin vain 37 %, minkä arveltiin liittyvän puutteelliseen tiedottamiseen ja myös komiteoiden jäsenrekisterien ylläpitoon liittyviin tiedotusongelmiin. Kansainväliset komiteat ovat itsessään hyvin heterogeenisiä niin toiminnaltaan kuin jäsenmääriltään. Pienimmässä komiteassa on jäseniä 55 ja suurimmissa yli 2000. ICOMilla on kansallisia komiteoita 110, minkä lisäksi ICOM on läsnä 24 maassa henkilö- tai instituutiojäsentensä kautta.

Kansainvälisen ICOMin toimintaa vuodelta 2011:

- Kansainvälistä museopäivää vietettiin yli 100 maassa. Tapahtuma on kasvanut yhdeksi merkittävimmistä kansainvälisistä museo- ja kulttuurialan tapahtumista. Tapahtumalla on oma facebook -sivusto ja sihteeristö tuottaa vuosittain työkalupakin museoiden tueksi tapahtuman toteuttamiseen.
- ICOM/ICOFOM (museologian komitea) julkaisivat ranskalaisen julkaisijan kanssa teoksen Encyclopaedic Dictionary of Museology. Teos julkaistiin ensimmäisessä vaiheessa vain ranskaksi. Englanninkielinen versio on tulossa.

- ICOM alkoi julkaista e-News -lehteä, joka lähetetään kaikille jäsenille. ICOM avasi uuden jäsenrekisterin ensimmäisen vaiheen kansainvälisten komiteoiden käyttöön. Kansallisten komiteoiden käyttöön järjestelmä tulee 2013.
- ICOM otti käyttöön sähköisen jäseneksi liittymiskaavakkeen. On-line palvelu on tarjolla niille maille, joiden kansallinen komitea ei pysty tai halua hoitaa jäseneksi liittymistä itse.
- ICOMin vuosibudjetti 2011 oli noin 3.2 miljoonaa €, josta noin kaksi kolmannesta tulee jäsenmaksuista. Sponsorirahoituksen osuutta on lisätty joka vuosi.
- ICOM on kehittänyt kansainvälisten komiteoiden taloushallintaa sopimalla komiteoiden tilien keskittämisestä Ranskaan. Muutostarve on lähtenyt muun ohella siitä, että taloudenhoitajien vaihtuessa tilien siirtäminen maasta toiseen on osoittautunut erittäin hankalaksi.
- ICOMin aktiivinen työskentely laittoman maastaviennin ehkäisemiseksi jatkuu: Egyptin kulttuuriesineistön punainen lista (Red lists) on valmistunut, aiheesta järjestetään työpajoja ympäri maailmaa ja ICOMilla on tiivis yhteistyö INTERPOLin kanssa.
- ICOM toimii kansainvälisen Blue Shield -komitean puheenjohtajana. Blue Shield-toiminnan tavoitteena on edistää kulttuuriperinnön suojelua yhteiskunnallisissa kriisitilanteissa ja luonnonkatastrofeissa. Vuoden 2011 lopussa ICOM oli järjestämässä Koreassa ensimmäistä kansainvälistä Blue Shield - konferenssia.

Pohjoismainen yhteistyö

ICOM - Suomen komitea tekee yhteistyötä muiden Pohjoismaiden kansallisten komiteoiden kanssa. Vuonna 2012 Pohjoismaiset ICOM komiteat kokoontuivat 11.–12. toukokuuta Suomessa, isäntänä Espoon kaupungin museo. Kokoukseen osallistuivat Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin ICOM komiteoiden edustajat (yht. 7 henkeä) sekä Executive-komitean jäsen Merete Ipsen (Tanska) ja Advisory-komitean puheenjohtaja Knut Wik (Norja). Suomea edustivat komitean puheenjohtaja ja sihteeri. Kokouksessa raportoitiin pohjoismaisten komiteoiden tilanteesta ja valmistauduttiin Pariisiin Advisory-komitean kokoukseen sopimalla yhteisistä linjauksista erityisesti kokouskäytäntöjen kehittämiseksi.

Suomalaisjäsenten osallistuminen kansainväliseen toimintaan

ICOM - Suomen komitean tärkeimpiä tavoitteita on tukea suomalaisjäsenten osallistumista kansainvälisten komiteoiden toimintaan. Yhtäältä komitea pyrkii edistämään kansainvälisten kokousten järjestämistä Suomessa, toisaalta komitea jakaa matka-apurahoja kansainvälisiin kokouksiin ulkomailla.

Suomella oli vuonna 2012 *puheenjohtajuus kahdessa kansainvälisessä komiteassa*: Marjo-Riitta Saloniemi Marketing and Public Relationships -komiteassa ja Jari Harju ICMAH-komiteassa (arkeologiset ja historialliset museot). Kansainvälisen komitean puheenjohtajan tulee osallistua oman komitean vuosittaiseen kokoukseen ja Advisory-komitean kokoukseen Pariisissa. ICOM Suomen komitea tuki puheenjohtajien työtä korvaamalla tehtävien hoidosta aiheutuneita matkakustannuksia.

Vuonna 2012 Suomessa järjestettiin myös kaksi ICOMin kansainvälisten komiteoiden vuosikonferenssia.

Museoiden tiedonhallinnan ammattilaiset ympäri maailmaa kohtasivat Helsingissä CIDOCin (International Committee for Documentation) konferenssissa 10.-14.6.2012. Konferenssissa pohdittiin mm. kokoelmien ja muiden kulttuuriperintöaineistojen digitointia sekä tietovarantojen yhteiskäyttöisyyttä ja saavutettavuutta. Konferenssiin saapui 200 osallistujaa 40:stä eri maasta.

Konferenssin pääjärjestäjiä olivat Museovirasto, Suomen Kansallismuseo, Designmuseo, Helinä Rautavaaran museo, Suomen Urheilumuseosäätiö, Valtion taidemuseo ja Museokeskus Vapriikki. Konferenssin verkkosivut: www.CIDOC2012.fi

Vuoden 2012 ICOM/CIMUSET (The International Committee for Museums and Collections of Science and Technology) konferenssi järjestettiin ensimmäistä kertaa Suomessa, Tampereella, Vantaalla ja Helsingissä 28.-31.8.2012. Konferenssiin osallistui kaikkiaan 86 henkilöä 20 eri maasta. Tapahtuman teeman ”Brighter Perspectives for Science and Technology Museums” alla käsiteltiin mm. uutta näyttelytekniikkaa, uusia verkostomaisia yhteistyömuotoja, akateemisen tutkimuksen ja museoiden yhteyttä, museoiden muutosprosesseja ja tarinankerrontaa näyttelyissä. Konferenssin pääjärjestäjinä olivat Museokeskus Vapriikki, Mediamuseo Rupriikki, Työväenmuseo Werstas, Tekniikan museo ja tiedekeskus Heureka. Järjestelytoimikunnan puheenjohtajana toimi CIMUSETin hallituksen jäsen Kimmo Antila. Konferenssin verkkosivut: <http://tampere.fi/cimuset2012/>

ICOM Suomen komitea tuki jäsentensä osallistumista kansainvälisten komiteoiden kokouksiin myöntämällä 21 matka-apurahaa, (á 571 € yhteensä 11 991 €). Matkansa joutui peruuttamaan 3 henkilöä. Seuraavat henkilöt osallistuivat alla mainittujen komiteoiden kokouksiin

Harju, Jari, Helsingin kaupunginmuseo	ICMAH/COMCOL yhteiskonferenssi
Heikkilä, Tomi, Espoon kaupunginmuseo	CAMOC
Piispanen (Heikkinen), Tiina, Tampereen museopalvelut	CECA
Hiltula, Leena, Vantaan kaupunginmuseo	ICMAH/COMCOL
Immonen, Kari, Turun taidemuseo	CIMAM
Jaatinen, Carina, Espoon kaupunginmuseo	ICEE
Koivisto, Kaisa, Suomen lasimuseo	GLASS
Kyllönen, Eeva, Espoon kaupunginmuseo	CECA
Louhivuori, Arja, Tampereen museot	COSTUME
Niskanen, Riitta, Lahden kaupunginmuseo	CECA
Nykänen, Panu, Aalto-yliopisto	UMAC
Pohjanvirta, Marja-Liisa, Museoliitto	ICAMT
Saloniemi, Marjo-Riitta, Tampereen museot	MPR
Sarantola-Weiss, Minna, HKM	ICMAH/COMCOL
Siira, Jenniina, Osk Konservointi ja Restaurointi Kollaasi	COSTUME
Tokila, Leena, Museoliitto	ICTOP
Tuomi, Tuulia, Hämeenlinnan kaupungin historiallinen museo	ICR
Vesterbacka, Tove, Helsingin kaupunginmuseo	MPR

Matkaraportit ovat luettavissa ICOM Suomen komitean kotisivulla <http://finland.icom.museum/> ICOMin kansainvälisten komiteoiden kokouksiin osallistui lisäksi muutamia suomalaisjäseniä myös ilman komitean rahallista tukea.

Vuonna 2012 suomalaisia oli kansainvälisten komiteoiden luottamustehtävissä seuraavasti:

Kimmo Antila	CIMUSET, hallituksen jäsen
Hanna Forsell	CECA, maakoordinaattori
Jari Harju	ICMAH, puheenjohtaja
Carina Jaatinen	ICEE, hallituksen jäsen

Outi Järvinen
Kaisa Koivisto
Reetta Kuojärvi-Närhi
Panu Nykänen
Mika Nyman
Susanna Pettersson
Marja-Liisa Pohjanvirta
Marjo-Riitta Saloniemi
Minna Sarantola-Weiss

ICOMON, hallituksen jäsen
GLASS, hallituksen jäsen
ICFA, hallituksen jäsen
UMAC, rahastonhoitaja
CIDOC, Co-reference -työryhmä, pj.
COMCOL, Collections Mobility-työryhmä, pj.
ICAMT, hallituksen jäsen
MPR, puheenjohtaja
COMCOL, hallituksen jäsen

KOTIMAINEN TOIMINTA

Kansainvälinen museopäivä

ICOMin lanseeraama kansainvälinen museopäivä järjestetään perinteisesti 18.5. ICOM – Suomen komitea välittää tietoa kansainvälisistä teemoista ja tavoitteista Museoliitolle, joka koordinoi tapahtumasta tiedottamista Suomessa. Vuonna 2012 päivien kansainvälisenä teemana oli Shanghain yleiskokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti *Museums in a changing world*. Kansainvälinen museopäivä on osa Suomen museoliiton järjestämää museoviikkoa.

ICOM ja Museoliitto yhteistyössä museopäivillä

ICOMin Suomen komitea tuotti ja isännöi vuoden 2012 kansallisille museopäiville kansainvälisen ohjelmaosuuden. Museopäivien teemana oli museoiden yhteiskunnallinen vaikuttavuus. ICOM Suomen komitean koordinoimana tilaisuuden pääpuhujana toimi englantilainen museokonsultti ja ICOMin aktiivinen jäsen Carol Ann Scott, joka kertoi museotoiminnan vaikuttavuuden mittaamisesta ja mittareista kansainvälisellä museokentällä.

Vuoden museoteko -tunnustus

Kansainvälisenä museopäivänä ICOM - Suomen komitea myöntää Vuoden museoteko -tunnustuksen huomionarvoisesta toiminnasta museotalalla. Vuonna 2012 tunnustus myönnettiin Rovaniemen taidemuseolle pohjoisten alueiden yhteistyöstä. Kunniakirja luovutettiin Rovaniemen taidemuseon johtaja Hilikka Liikkaselle ICOM Suomen komitean kevätkokouksessa 22.5.

ICOM Suomen komitean ja Museoliiton väliset neuvottelut Vuoden museoteko –tunnustuksen laajentamiseksi kansalliseksi Vuoden museo –palkinnoksi jatkuivat. ICOM Suomen komitea teki periaatepäätöksen yhteistyön puolesta, minkä vuoksi päätettiin myös, että vuonna 2013 Vuoden museoteko –tunnustusta ei jaeta.

Yhdistyksen vuosikokoukset ja sääntömuutos

Yhdistyksen kevätkokous järjestettiin Näyttelykeskus WeeGeellä Espoon kaupunginmuseon tiloissa 22.5. Kokouksen puheenjohtajana toimi Leena Söyrinki-Harmo ja sihteerinä Outi Järvinen. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2011 tilinpäätös, vuosikertomus ja tilintarkastajien lausunto sekä myönnettiin vastuuvapaus hallitukselle. Ohjelmaan sisältyi sääntömääräisten asioiden lisäksi

tutustuminen Espoon kaupunginmuseossa esillä olleeseen Marco Polo –näyttelyyn. Kokouksessa oli paikalla 25 jäsentä.

Yhdistyksen syyskokous järjestettiin 19.11. Helsingin taidehallissa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Ebba Brännback ja sihteerinä Outi Järvinen. Kokouksessa hyväksyttiin vuoden 2012 toimintasuunnitelma ja menoarvio. Kokouksessa valittiin hallitukseen erovuoroisten Outi Järvisen ja Liisa Lindgrenin tilalle Maija Ekosaari Tampereelta ja Minerva Keltanen Sinebrychoffin taidemuseosta. Johanna Lehto-Vahtera Aboa Vetus & Novasta valittiin uudestaan hallitukseen yhden kauden jälkeen. Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksen yhteydessä tutustuttiin Taidehallissa esillä olleeseen 7. aalto – kuvataiteen Wihuri –näyttelyyn. Kokoukseen osallistui 30 jäsentä.

Vuonna 2012 lopussa astui voimaan Suomen ICOM komitean sääntömuutos, jonka myötä vuonna 2013 siirrytään yhden vuosikokouksen käytäntöön. Sääntömuutoksen tarkoituksena oli tehostaa hallitustyöskentelyä ja siirtää voimavaroja sisältötyöhön, esimerkiksi ICOMille tärkeiden teemojen tiimoilta järjestettäviin seminaareihin tai tapahtumiin.

Edustukset neuvottelukunnissa

ICOM-Suomen komitealla on ollut edustus Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman Kulttuuriomaisuuden suojelun neuvottelukunnassa. Neuvottelukunta päätti toimintansa vuonna 2012. Suomen ICOM komiteaa neuvottelukunnassa edusti komitean ex-puheenjohtaja Jari Harju.

ICOM Suomen komitea on edustettuna myös AMK Metropolian konservointikoulutuksen neuvottelukunnassa. Neuvottelukunnan tehtävänä on keskustella koulutusohjelman sisällöistä opetushenkilökunnan ja työelämän edustajien kesken. Neuvottelukunnassa ICOM Suomen komiteaa edustaa hallituksen jäsen Leena Tokila.

Hallituksen toiminta

Hallituksen kokoonpano vuonna 2012 oli seuraava:

Heikki Häyhä, Metropolia, Konservoinnin koulutusohjelma	varapuheenjohtaja
Carina Jaatinen, Espoon kaupunginmuseo	puheenjohtaja
Outi Järvinen, Suomen kansallismuseo	sihteeri
Johanna Lehto-Vahtera, Aboa Vetus & Ars Nova	
Liisa Lindgren, Eduskunta	
Minna Karhunsaaari, Työväen keskusmuseo Werstas	kotisivut, suomenkielinen tiedotus
Anne Sjöström, Naantalin museo	kotisivut, ruotsinkielinen tiedotus
Mona Taipale, Lappeenrannan taidemuseo	
Leena Tokila, Museoliitto	
Johanna Vuolasto, Kouvolan museot	

Hallitus kokoontui 6 kertaa. Kokouspaikkojen valinnassa jatkettiin periaatetta kiertää hallitusjäsenten edustamilla paikkakunnilla.

Talous

Vuodeksi 2010 opetusministeriö myönsi ICOM – Suomen komitean toimintaan 20.000 euron suuruisen valtionavustuksen (haettu summa 23 000 €). Toimintamäärärahaa haettiin ja saatiin aiempaa vuotta enemmän johtuen jäsenrekisteriuudistuksen edellyttämästä investoinnista. ICOM Suomen komitean oma tulonhankinta koostuu jäsenmaksuihin sisältyvästä n. 10 % osuudesta.

Vuonna 2012 jäsenmaksun suoritti yhteensä 847 jäsentä, joista yhteisöjäseniä 40 ja henkilöjäseniä 807 (658 varsinaista jäsentä, 83 eläkeläis- ja 66 opiskelijajäsentä).

Jäsenmaksut vuonna 2012 olivat

Varsinaiset henkilöjäsenet	77 €
Eläkeläisjäsenet	36 €
Opiskelijajäsenet	36 €
Yhteisöjäsenet I (budjetti - 30 000 €)	296 €
Yhteisöjäsenet II (budjetti 30 000 - 100 000 €)	379 €
Yhteisöjäsenet III (budjetti 100 000 - 1 000 000 €)	556 €
Yhteisöjäsenet IV (budjetti 1 000 000 - 5 000 000 €)	656 €
Yhteisöjäsenet V (budjetti 5 000 000 - 10 000 000 €)	747 €
Yhteisöjäsenet VI (budjetti 10 000 000 €-)	912 €

Suomen museoliitto on avustanut ICOM Suomen komiteaa toimistonhoidossa ja jäsenrekisterin ylläpidossa vuoteen 2012 asti. Järjestely ei ollut enää tarkoituksenmukainen Museoliitolle eikä ICOM Suomen komitealle, joten vuonna 2012 komitea siirtyi käyttämään Flo Apps –jäsenrekisteripalvelua. Lisäksi ICOM Suomen komitea solmi palvelusopimuksen Tilitoimisto Apollon Oy:n kanssa, joka pystyy tukemaan myös uuden jäsenrekisteripalvelun käyttöä. Jäsenrekisterin siirron ja uuden palvelun käyttöönoton hoiti sihteeri Outi Järvinen Museoliiton Marja Rissasen avustamana.

Yhdistyksen syyskokouksessa vuodelle 2013 valittiin tilintarkastajaksi Reijo Salonen, HTM, ja toiminnan tarkastajaksi Merja Vilhunen, varatilintarkastajaksi ERA-tilit Oy:n määräämä henkilö ja toiminnantarkastajan varalle Ebba Brännback.

Tiedotustoiminta

Komitea tiedotti toiminnastaan jäsenistölleen ensisijaisesti internet-sivuillaan (<http://finland.icom.museum/>) sekä Suomen museoliiton ylläpitämän museoposti-sähköpostilistan välityksellä. Kevätkokouksen kutsu lähetettiin jäsenistölle kirjeitse, syyskokouksen kutsu toimitettiin uuden jäsenrekisterin viestitoiminnon avulla sähköpostilla lukuun ottamatta niitä jäseniä, jotka edelleen haluavat kutsun kirjeitse.

Kotisivut on sijoitettu Sigmaticin palvelinhotelliin. Sivujen sisällön päivityksestä ovat vastanneet hallituksen jäsenet Minna Karhunsaaari ja Anne Sjöström.